

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

Pasiunea nobilă a unui Preot Basarabean

De P. S. S. Episcop Grigorie.

De departe, din blânda Basarabie, un preot de Hristos iubitor ne scrie că duce o luptă aprigă cu sectanții, cari răspândesc în popor mii și mii de broșuri în mod cu totul gratuit. Noi cunoaștem munca aceluia preot și îi trimitem de aici, dela vestul țării cele mai sincere urări de izbândă.

Frăția Sa încheie scrisoarea sa: Iertați-mă că V-am supărat prea mult. Firește că n'a uitat a cere să-l pomenesc în rugăciunile mele. Măturisesc sincer că am rămas adânc impresionat de gingășia care radiază din scrisoarea blândului misionar.

Dacă totuși fac oare-cari reflecții asupra cuvintelor de mai sus, am în vedere pasiunea nobilă a Prea Cucernicului Preot basarabean.

Marele Pasteur a avut trei pasiuni nobile în viața sa: iubirea de familie, iubirea de patrie și de știință. Preotul din Basarabia este stăpânit însă de iubirea către Biserica strămoșilor săi. Acest preot iubește și el o știință: știința divină, învățătura blândului Iisus. Își dă seama că Biserica română ortodoxă a luminat o mie de ani și încă multe secole pentru cei cari se aflau în întuneric și în umbra morții. Când a luat condeiul în mână să-mi scrie, despre lupta cea grea pe care o duce împotriva propagandei desmățate a sectanților, se cugeta că, diavolul și șiracii lui nu cedează loc fiilor luminei decât prin luptă. Din pricina aceasta preotul din Basarabia cere să-l pomenesc în rugăciuni, căci are nădejde mare și în puterea rugăciunilor.

Preotul acesta de lângă Nistru este dornic să știe că toată suflarea ortodoxă română îl sprijinește prin rugăciunile ei.

Câtă liniște sufletească are un asemenea preot. Conștient de munca sa dreaptă, el cere concursul Bisericii vii prin rugăciune. El nu vrea să se aple singur în atmosfera apăsătoare creiată de sectanți, ci voește ca rugăciunea desprinsă de pe buzele milioanei de creștini să însoțească osteneala sa. Și muncește înainte: nu se descurajează, nu se mai simte izolat, se îmbărbătează, are încredere în biruință.

Apostol conștient, încrezător în puterea rugăciunii!!! Frumos model ne dai nouă. Să ne rugăm și pentru tine căci datori suntem a ne ruga unii pentru alții, dar să ne rugăm și pentru izbânda muncii tale. Drept vestitorule apostol, sufletul nostru te asigură că este alături de al tău. Prin avântul rugăciunii noastre, sprijinim osteneala ta pusă în slujba vecinicii pe seama celor mulți. Rugăciunile noastre de dimineață și de seară vor avea un adaus cuprinzând și rugi fierbinți către Dumnezeu pentru biruința celor cari oștesc pentru El.

Sfântul Duh va opera mai ales în sufletul nostru, al slujitorilor Sfintelor Altare și prin rugăciune suntem lângă tine, vrednicule preot al Basarabiei. — Conștiința de frate, alimentată prin rugăciunile noastre, rează și încurajare să-ți fie. Avântul de renaștere religioasă și morală a neamului nostru se sprijinește pe conștiința forțelor colective ale Bisericii noastre. Aceiași împărtășire având, cu acelaș gând înălțând rugăciuni către Dumnezeu, energiile noastre spirituale vor triumfa.

Va triumfa pasiunea nobilă a preotului basarabean.

† Grigorie,
Episcopul Aradului.

Pagină catichetică.

— Organizarea catichetică dela Hălmațiu —

Problema catichetică ne-a preocupat necontenit, nu numai sub regimul politic lichidat, ci și — mai ales — sub imperiul românesc. Dar străduințele noastre, ale celor din centrul eparhiei, ori cât au fost ele de devotate, nu au putut duce, din o mie și-o sută de pricini, la rezultatele mult dorite.

Datu-s'au din centru ordine peste ordine și îndrumări. Apelatu-s'a la simțul și înțelegerea pastorală și de apostolat a Clerului, și la rosturile de educatori și de făuritori ai caracterelor, cari trebuie să fie și dascălii de orice categorie în mijlocul poporului nostru. Și totuși nu s'au realizat rezultatele dorite. Nu, pentru că mai lipsea ceva foarte esențial *delângă străduințele* oficialităților bisericești și politice. Lipsea, nu într'atâta înțelegerea factorilor subalterni, activi ex professo în școale, pe cât *lipseau formele de solidarizare și de acționare în comuni* pentru realizarea idealului religios și educativ în mijlocul poporului.

Acum, în sfârșit, avem și bucuria mare de a putea remarcă acest început sănătos de înviorarea învățământului religios, prin mijlocirea *înfăptuirii unei organizații protopopești* de acest fel, constituită din preoți și învățători, chiar și învățătoare.

Ne surprinde și ne înveselește acest lucru — în special pe mine, care număr în slujba mea peste 24 ani de frământări în jurul gândului de a vedea realizări progresive în învățământul religios. Și bucuria ne sporește și prin faptul, că realizarea acestei idei — dimpreună cu inițiativa ei — ne vine dintr'unul din cele mai sărace protopopiate și cu preoți și învățători, cari nu se bucură de prisosuri în cele materiale. Se vede, însă, pentru nădejdele ce trebuie să le legăm mai ales de ceilalți, cari trăesc în condiții sociale și materiale mai prielnice — că *acum a sosit vremea și pentru realizări de acest fel, și că începutul realizărilor s'a pus acolo unde — judecând omenește și materialicește — îl puteam aștepta mai puțin!*

Și-acum, iată ce s'a înfăptuit în protopopiatul Hălmațiuului.

La 4 Noembrie a. tr. s'a ținut, în Vața de jos, conferință catichetică protopopească, anuală. Au asistat, în frunte cu P. C. Părintele protopop Cornel Lazar, 12 preoți și tot atâția învățători și învățătoare, cari predau și învățământul religios. Intre lucrările conferinței a fost intercalat și punctul: Organizarea catihetilor pe centre, după cercurile religioase din des-părțământul Hălmațiu al Societății „Andrei Șaguna” a Clerului. Va să zică: un fel de colaborare, intimă și bine cuvântată, între cei doi factori educativi ai satelor noastre.

Astfel s'au constituit, pe o durată de trei ani, cercurile „catihetice”: Hălmațiu, Oclu, Tisa, Tomești, Vața de jos și Brusturi. *Aceste șase cercuri catihetice* fac parte din *adunarea generală a catihetilor* dela școlile primare din protopopiat, și vor avea după organizarea lor locală, a se întruni *trimestrial* în cercurile lor, în ședințe de consultare și reciprocă luminare și îndreptare în munca catihetică, cuprinzând în discuțiile lor toate chestiunile de legătură cu catehizarea (plan analitic, manuale, etc.), iar hotărârile se vor înainta adunării generale de toamna și de primăvara, pentru a se face și acolo obiect de îmbunătățirea condițiilor de instrucțiune și educațiune religioasă.

După cât sunt în stare să apreciez aceasta inițiativă mai mult decât laudabilă, fericită chiar dacă va fi urmată stăruitor și s'ar generaliza, — mă credeam dator s'o subliniez în atențiunea obștească.

Și după ce din partea colegului consilier onorific dela secția mea, Dr. Șt. Cioroianu, s'a pus, în hârtii oficiale, ideea unei pagini catihetice în organul eparhial, — socotesc că inaugurarea acelei pagini nu se putea face mai bine, decât cu organizarea catihetică dela Hălmațiu, care aparține domeniului *realizărilor practice, acolo jos*, în sfera acțiunilor catihetice în propriul senz, *unde are într'adevăr să se decidă, prin fapte de educație*, restaurarea morală a poporului nostru

Dr. Gh. Ciuhandu

Câteva momente din trecutul Episcopiei Aradului*)

— Conferință —

(Urmare.)

Dintre aceste două feluri de desbinări în sinul neamului nostru românesc din aceste părți, vreau să Vă vorbesc astăzi despre ceea mai veche dintre ele, care-și zice „unire“.

Desbinarea aceasta s'a urzit în Ardeal la 1698-700, și numai bunul D-zeu mai știe, câte suferinți și câtă risipă de comori sufletești a tras după sine aceasta zavistie pentru Românii din Ardeal, unde se lucră până și cu tunurile generalului Buccov împotriva bisericilor și mănăstirilor noastre. De atunci și de aceea nu avem azi nici o singură mănăstire ortodoxă în întreg Ardealul, deși odinioară, până la Bucov aveam nenumărate mănăstiri. Pe noi, însă, ne privesc mai deaproape lucrurile petrecute în părțile noastre. Deaceea vă volu spune mai ales: *cum a prins ființă printre noi, cel de aici, aceea desbinare sufletească.*

Unația a prins rădăcini în părțile dinspre Crișuri, mai întâi în Bihor, unde poporul sărăcit, gemea în robia grea a domeniilor catolice, cari se întindeau peste jumătate de Bihor și eră stăpânit o vreme de episcopul r-cat. din Oradea, care eră și fișpan al județului. Mai greu a prins unirea în părțile Aradului

și ale Banatului, unde aveam o Biserică ortodoxă bine organizată. Și ori cine și orice va zice despre ierarhia sârbească, este un mare adevăr în spusa unui învățat, ungar, că singură ierarhia sârbească a împiedeca, de nu a putut prinde unirea între Români.

Și astfel, putem constata, că, în vreme ce în Bihor se putu înființa, deja acum 150 ani, o episcopie g. cat. la Oradea, — în părțile de dincoaci se puteau număra pe degete parohiile g. catolice. Aceste erau, din veacul XVIII, în Banat, numai parohia Timișorii; în părțile Cenadului eră Măcăul și în jud. Aradului d'abia în orașul Arad.

Incerările de unație s'au făcut și în aceste părți, ale Aradului, din bună vreme. La 1713 a fost ademenit de ex. episcopul Ioanichie Martinovici, de a primit unirea în fortăreața sau cetatea din Oradea-mare. Se zice, însă, că numai pentruca în acest chip să-și poată asigura trecerea și umblarea și prin Bihor, unde creștinii ortodocși erau prigoniți de moarte de către catolici. Ioanichie episcopul, însă, a murit ca ortodox în scaunul său.

În județul Aradului, încurând după aceea, catolicilor le mergeau lucrurile tocmai pe dos: chiar r. catolici se aflau să întoarcă la ortodoxie. De aceea administrația comitatului Arad hotărăște la 1747, că deoarece se aflau mulți de aceștia, cari trecuseră dela r. catolici la ortodocși, unii ca acela să fie aduși în temnița din Arad, unde să fie instruiți în dogmele credinței adevărate, până să se convertească. Astfel trecuse la ortodocși, încă în 1727, Antonie Neamțu, care, nici după ce a robit lungă vreme, nu s'a întors dela noi, Bietul om eră ținut în temniță, numai cu pâne și cu apă, încă și în 1748, până ce la 1749 fu eliberat de Consiliul locotenențial regesc din Buda.

Și interesant lucru, — în vreme ce străinii alipeau de religia noastră ortodoxă cu atâta căldură și putere sufletească, iată ce făceau ai noștri. Cam în aceeași vreme, preotul nostru din Șoimoș a fost închis trei zile, pentrucă botezase — de sine înțeles, nu cu sâla — un băiat al catolicului Dancz Mihai. Iar preotul Moise din Odvoș a fost tras în judecată, deoarece cununase pe un catolic cu o ortodoxă. Din asemenea pricină, Consiliul locotenențial regesc din Buda ordonase, la 27 Aug. 1780, ca atari preoți să fie despoiați de preoție și de averile lor! E de înțeles deci, de ce unirea, în aceste părți, n'a prins în poporul nostru dela sate, ci numai la Măcău, sub ocrotirea episcopului latin din Timișoara, și în Arad, sub ocrotirea administrației politice, și unde ungerii covârșiau cu puterea și cu numărul.

Dar și pe câmpla românească se făcuseră încercări de unire, de ex. la Curticlu, G.-Vârșand și aliea. Dar aici, preoții noștri îi supuneau la exorcisme pe cei trecuți la unire, adecă le ceteau slujba de scoaterea dracilor. Și nu e șagă ce vă spun. De lucrul acesta a prins veste și comitatul, și a făcut investiga-

ție și a raportat până la Consiliul locotenențial din Buda, de unde li-a venit preoților noștri cuvânt de opreliște, — cum s'ar zice: să nu mai scoată draci din uniți. Dar ce-i pasă preotului ortodox de aceea poruncă împărătească? La 1783 se știe de un alt preot, popa Mihai din Nădab, care și el „scoase draci din o femeie“.

La sfârșitul veacului XVIII, când se petreceau aceste lucruri fără de nici o ispravă pentru unirea din județul Aradului, în Ardeal lucrurile mergeu strună, și tot așa și în Bihor. Între anii 1782—1810, câtă vreme scaunul episcopesc din Sibiu eră ținut din adins vacant în curs de 28 ani, episcopul Bob dela Blaj răpește cu sâlă, 44 sate ortodoxe. Iar pe vremea episcopului ort. Vasile Moga sunt luate alte 92 comuue ortodoxe. Deci în curs de 63 ani (1782—1845) în Ardeal am perduț 168 sate. Aceasta perderea venia și din pricina că la 1810, când ajunge episcop V. Moga, împăratul îi dă poruncă aspră: nu cumva să se încumete să împedeca pe cei ce se amăgiți și să treacă la unire. După atari rezultate mari din Ardeal, eră mai mare rușinea și necazul că dincoaci, în părțile arădane și bănățene, unirea nu prindea de fel rădăcini.

(Va urma)

Iarna.

Deși ești tu iarnă așa de rigidă și deși te îmbraci în haina ta atât de simplă-albă, totuși ne șoptești despre multe, multe lucruri frumoase și adevăruri eterne. — Tu, prin tăcerea ta, deschizi zăvoarele sufletelor noastre și trezești în noi gânduri ciudate și sentimente diferite.

Era o zi de iarnă geroasă și posomorâtă. Haina albă de zăpadă a acoperit totul. Liniște adâncă domnea peste tot. Treceam print' un cimitir. Umblând prin acest oraș liniștit al morților, simțeam în mine ceva neobcinuit, inima îmi bătea tare, simțeam cum tot mai mult mă stăpânește sentimentul nimicirii. Niciodată n'am simțit în sufletul meu o jale mai adâncă ca și în momentul acela la vederea cimitirului de iarnă. Răcoarea, care se răspândea de desubtul acoperământului alb, mă înfloră, par'că era suflul rece al morții. De ce atâta frică? De ce m'a cuprins gândul negru al nimicirii? Când eu așa de multeori mă plimbam cu sufletul liniștit printre mormintele aceste scumpe. Da! Acum știu! Este adevărat! Altădată, când umblam pe aici, flori înfloreau, pajistea verde, mătăsoasă, acoperea aceste mici morminte, ramurile verzi netezeau molatec mormintele iubiților noștri și printre florile multicolore sârguincioase albine și fluturași sburdalnici se fugăriau. Da! Atunci dintre ramurile verzi se auzea cântecul fermecător al păsărelelor. Florile surăzătoare au acoperit scheletul urât al realității. A-

tunci nu s'a putut furișa în sufletul meu gândul cel rău. N'am simțit durerea înstrăinării de ai noștri iubii trecuți în eternitate. Icoana variată a vieții a sufocat jalea și durerea inimii. Acum însă în liniștea aceasta monotonă, toată firea s'a prefăcut într'un cimitir. Privesc în jurul meu: aici o floare ruptă încă în mugur, colo un călător obosit al vieții înșelătoare; mai încolo doarme somnul de veci speranța unei vieți fericite familiare și așa peste tot. Odihnesc liniștiți pe vecie, nimic nu-i deosebește de olaltă, același pământ îi acopere pe toți. Acoperemântul rece al morții acopere deopotrivă, boboc, floare, buruiană, bogat-sărac, rege-soldat, drept și păcătos și sub acest acoperemânt a încetat a bate pulzul vieții, a dispărut învelișul frumos multicolor, numai ici-colo câte o cracă uscată se ridică către cer ca un „memento“ parc'ar zice: toată frumsețea, bucuria, plăcerile, toate, toate sunt trecătoare, le atinge vântul rece al iernii și toate se prefac în praf și cenușă. Peste noi toți aceeași lege domnește. Cum stau așa pe gânduri, deodată apare soarele de iarnă dintre norii negrii și zăpada strălucea orbitor. Scipesc în ochii mei miliardele de puncte ca diamantul și îmi luminează gândurile negre. Privesc în juru-mi iarăși și văd cum peste mormintele albe și crengile uscate se ridică un brad falnic în bătaia lăptoare a soarelui de iarnă. Gerul nu i-a nimic puterea de viață, sufletul rece al iernii nu i-a stricat frumsețea; el a învins legea nimicirii. În culoarea lui verde stă adevărul viu ca speranța vieții de veci.

Iată deci că viața nu s'a nimicit, ci doarme. Geremenul vieții trăește și pe mai departe sub acoperemântul rece, și cu puteri înnoite se va trezi la glasul chemării de primăvară al Atotputerniciei. Se începe o viață mai frumoasă, mai ideală. Așa stă înaintea mea acest brad svelt, ca sufletul unui strejer vigilant al naturii moarte. Coroana lui împodobită cu frumosul acoperemânt alb al zăpezii, cu nobleță liniștită arată spre înălțimi, spre cer. I-l privesc, i-l admir, și-i înțeleg îndemnul mut.

Deși locuiești pe pământ, tu omule, privea-ți înapoi spre înălțimi! Nu deplânge nimicirea cu ochii ațânți spre pământ, pentru că nimicirea ce-ți pare ție, nu-i peirea totală, ci numai o transformare. Este începutul unei vieți noi. Natura nu a murit. Iarna și moartea, este adevărat, a rupt floarea frumseții trecătoare și a mândriei, dar geremenul vieții adevărate nu-l poate nimici. Acest geremen, Creatorul l-a ascuns sub acoperișul moale, sub pătura mai de jos a pământului. Când îi sosește timpul, incolțește din nou și cresc flori mai frumoase decât cum erau. Nu desperă omule, dacă adierea rece a vieții rupe florile frumoase ale vanității tale, și dacă dispăre viitorul pe a cărui aripi te legănai în momentele fericite, și fără de gânduri ale vieții tale. Nu te speria de tăcerea rece, ce te înconjoară. Aceste toate numai exteriorul înșelător poate să-le nimicească. Frigul strașnic nu poate pă-

trunde în partea aceea a sufletului tău, unde trăește geremenul vieții adevărate, al dreptății și al credinței în Dumnezeu. Acopere florile sufletului tău cu acoperemântul alb al liniștei și al supunerii. Grijește, ca sub acest acoperemânt să se odihnească sufletul tău obosit în speranța și în credința tare că nu peste mult va sosi primăvara, care va trezi toate la o viață nouă și mai frumoasă.

Speranța unei vieți noi și vecinice să trăiască în veci în sufletul tău, întocmai ca bradul cel frumos și verde între mormintele albe și triste, așteptând sosirea primăverii. Învață creștine a crede în înviere. Fii întotdeauna simbolul credinței dătătoare de viață și al mângăerii, ca și bradul din iarna geroasă și posomorâtă. Uită-te la el cum în mijlocul naturii înghețate arată falnic spre cer grăind: Caută la lumea înaltă a sufletelor, privește spre Stăpânul care domnește peste toate, El este stăpânul înțelepciunii, bunătății și al vieții.

Traducere din „Vasárnap“,
Prof. Iuliu Halmăgian,
Arad

Puterea și națiunea.

Se știe cu certitudinea, că azi în Rusia Sovietică, cu excepția partidului comunist, care ține puterea Statului în mâinile sale, nu e nimeni mulțumit cu rânduiala bolșevică și cu toată această nemulțumire generală, bolșevicii se mențin la putere. Fără voia noastră se pune întrebarea: se poate așa ceva? Și dacă se poate, atunci cum?

La această întrebare, ne-a răspuns Dl. B. Bajanov, fost secretar personal, al actualului dictator, al Rusiei, Stalin, care a fost în centrul tuturor manipulațiilor stăpânilor Rusiei și care din cauza, că prin mâinile lui, zilnic au trecut rapoarte și informații din cele mai îndepărtate colțuri ale Rusiei, despre starea vieții rusești, în toate domeniile ei. Pe scurt, răspunsul acesta îl auzim din gura unui om, care a cunoscut pe toți corifeii bolșevizmului, în Rusia și care a cunoscut la perfecție, starea lucrurilor de acolo. Vorbește de țărănime. Dacă bolșevicii au creat ceva vrednic de mirat, aceasta este viața satelor de azi, — care se prezintă ca un sguduitor tablou, cu lipsă totală a rațiunii.

Cu venirea bolșevizmului, țărănimea este egalizată din punct de vedere material. Dar viața merge înainte. Țăranul muncitor și silitor, pune toate puterile în muncă și se ridică dela nivelul comun a sărăciei cerșitorești. Imediat ajunge în rândul „culacilor“ și asupra lui cade toată greutate sugrumării sistematice, din partea Statului.

Impozitul progresiv agrar, impozitele locale, colecte, perderea dreptului de vot și a altor drepturi comunale și cetățenești, bătaia de joc, jaful direct și indirect, toate acestea sunt suprapuse dragostei către muncă și sănătoasei inițiative gospodărești.

Și invers, dacă țăranul e leneș, un derbedeu, bețiv, a-

cela imediat ajunge „Bedneac sărac“, capătă dreptul nemărginit la sprijinul Statului. Tot ceace s'a luat dela harnicul și iubitorul de muncă „culac“, cu complezanță, se dă la cei le-neși fără căpătâiu, cari se consideră ca fundament al puterei.

Cu astfel de măsuri, satele în mod artistic și artificial, se țin la nivelul sărăciei comune. Incercați să inventați o ordine socială mai fără rațiune!

Elementele sătești, parazitare, cele mai slabe, s'au convins prin experiență, că sprijinind pe comuniști poți trăi mai ușor decât lucrând.

Țăranii cu gospodărie mijlocie, față de putere, au atitudinea negativă-pasivă.

Afel nu putem să exagerăm tributul acestor clase în lupta anti-bolșevică, deși în presa emigrantă, din când în când, se strecoară speranță „că sosește momentul, când țăranul cu umerii săi puternici, scutură“... Niciodată, țăranul nu scutură cu umerii săi puternici, din cauza simplă, că umerii lui, cu sistemul bolșevic, nu sunt puternici, ci slabi, slabi de tot... În lupta pentru succesul ei, se cere organizarea, iar țăranul, este elementul cel mai risipit și mai greu de supus, la organizare. Populația Rusiei, la fiecare pas vede și simte o puternică organizare bolșevică. Țăranul e ultimul, care poate fi organizat pentru răsturnarea bolșevizmului. Revoluția din Octombrie a. 1917, n'a făcut-o satul, ci orașul și frontul. Așa și lichidarea ei, va face-o tot orașul și frontul. De sine înțeles, că dispoziția politică a țăranului, în lupta decisivă cu bolșevizmul, va avea însemnătate mare, dar nu directă și decisivă. Nu satul decide soarta Rusiei și nici țăranul nu va detrona bolșevizmul.

Fără comparație, mai important și mai interesant este că, pătura care totdeauna reprezintă o putere politică, cea mai importantă pătură intelectuală în majoritatea ei, absolut a evoluționat departe spre dreapta, ea și-a trăit toate fanteziile socialiste și prin experiența amară, a ultimilor ani, a creat crezul său „Fascist“. E drept, că viața în Rusia Sovietică, pentru intelectuali, e o tortură. Înainte de a face un gest, sau un pas, trebuie să te gândești, dacă dorești să păstrezi serviciul și să nu mori cu întreaga familie, de foame, ești silit să te ocupi cu politica... desgustătoare. Intelectualul trebuie să știe, că la timpul său, să sprijinească pe secretarii organizației comuniste locale, trebuie să știe, să lucreze, nu prea mult, devenind „carierist“, și nici prea puțin, căci dă ocazie, să fie scos din serviciu. Dacă purtați cravată, să o purtați așa, ca să fie văzut, că nu o știți purtă, și că nu vă atrage aceasta manieră burgheză. Trebuie să vorbiți în prezența femeilor, din când în când și porcării, iar dacă cineva vă face observație, să fiți gata să răspundeți, că „n'ați umblat la liceu“...

Și astfel de joc trebuie să jucați zilnic și în fiecare minut. În partid acum nu se primesc intelectuali, iar cari s'au strecurat mai înainte, acum, sub diferite motive, se scot. Înaintea păturei intelectuale, toate drumurile sunt închise. Unde-i ieșirea?

Atunci cetitorul spune: dacă pătura inintellectuală, în majoritatea ei, urește bolșevismul, iar elementul cel mai bun din țăranime este dușmanul acestuia, pătura muncitorească are atitudine negativă, față de el atunci cum se menține la putere?

Cum de nu cade? În sfârșit, dacă intelectualii sunt contra puterii, și fără ei, ca specialiști, nu există creare, atunci cum există gospodărie bolșevică și nu încetează de a lucra mecanismul gospodăresc, de stat?

Iată de ce, deși intelectualii urăsc de moarte, pe bolșevici, totuși, ei lucrează cu energie Urăște și lucrează.. De sigur, sunt siliți.. Acest sistem, e sistemul de siluire și e bun pentru bolșevici. Mi-s'a făcut obiecțiune, că partidul comunist, încoronează proști și această selecționare, vine de sus, până jos. Cum se face de acești proști, conduc statul?

Da, îl conduc și-l conduc bine. Nu uitați, că pe partea proștilor, nu cade munca creatoare, ci controlul. Pentru a zidi ceva nou, ei nu sunt capabili, căci le lipsește cultura. Dar ei nici n'au lipsă de ea. Zidește, lucrează, conduce fabrici, finanțe, școli intelectuale și pe lângă astfel de muncitori intelectuali, stă un comisar comunist analfabet și controlează. Controlorul pricepe foarte puțin, dar nici nu are lipsă de multă pricepere. Dacă afacerea crește, bilanțul crește, producerea se mărește, aceasta o pricepe fiecare. Și invers dacă instituția lucrează în pagubă, producțiunea scade, comisarul începe uriste și-l ia de gât pe inginer.. apoi vine altul.

Asifel funcționează sistemul. Proștii controlează, iar cei cumiști lucrează.

Atunci, de ce intelectualii nu încetează de a mai lucra pentru comisarii comuniști? Rețineră dela lucru deja, e imposibilă.

Intreagă țara e cuprinsă de un puternic aparat de control GPA, COMSOMOL, INSPECȚIA MUNCITOARE-ȚĂRĂNEASCĂ etc. Din toate părțile ești spionat, de o sută de ochi. Dacă au observat, că faci sabotaj, în cazul cel mai bun, vei fi dat afară și mori de foame (pentru că serviciile nu sunt afară de instituțiile statului). Dar dacă toți intelectualii se pun la grevă? Aceasta e imposibil, pentru că a face acest pas, trebuie să te organizezi, iar cea mai mică încercare de organizare, e sugrumată de „GPA“, fără cruțare.

Și acest sistem bolșevic de apăsare, cu timpul, tot mai mult se perfecționează. A fost un timp, când profesorii-specialiști n'au putut să fie înlocuiți cu alții, au căpătat salar mare. Ce să facem, nu putem să-i înlocuim! Dacă nu-l plătești, el se duce în altă instituție Sovietică și va fi primit, cu salar și mai mare.

Pe urmă au găsit ieșire; Comitetul Central, a dat o circulară tuturor conducătorilor de instituții comuniste ca, în caz, dacă un astfel de specialist, părăsește instituțiunea, să nu mai fie primit în alta, sub răspunderea personală și de partid, a conducătorilor de instituții. Și tabloul s'a schimbat de o dată. Acum salarul se micșorează, iar specialistul, se strâmbă, dar tace „Dacă nu vă place, afară! și acolo puteți să muriți de foame“. Mai departe aceeași amenințare, stă deasupra capului tău, dacă, după părerea șefului comunist, nu lucrezi destul de energic. Și lucrează, lucrează, din toate puterile. Pentru că cine are poftă, să moară de foame?

Mai departe, întreaga populație, e nemulțumită, dar se știe, că nemulțumirea politică, chiar generală, nu e periculoasă

pentru putere, până atunci, când ea nu primește oare cari forme de organizare, în Rusia Sovietică, nemulțumirea e foarte mare, dar nu există nici o formă de organizare, a acestei nemulțumiri. O încercare de organizare... și GPA dă lovitura crudă.

De sigur sistemul acesta, lăsat în voia sa, poate să existe mult timp. Dar dacă se ivesc sdruncinări externe, ca în caz de război, atunci tabloul imediat se schimbă. Aparatul de siluire devine inofenziv, El se prăbușește. Apoi revoltele spontane, în timp de pace sunt fără înțeles. Și adevărat, ce folos, dacă cineva cu un grup de îndrăzneți, ocupă un oraș? Tot una, mâine, poimâine răscoala va fi potolită. Alt ceva în timp de război, revoltele acestea vor avea un rol covârșitor. Aruncarea unui pod în aer, acum, pentru Rusia este nimica, iar în timp de război, eze o lovitură zdrobitoare.

Pe toate căile de luptă, cu bolșevicii, în timp de război, vor curge forțe mari, cari acum sunt în pasivitate. De toate acestea POLITBIURO, își dă bine seama și de aceia, poartă frica războiului.

A. C.

INFORMAȚIUNI.

Consiliul Eparhiei ortodoxe române a Aradului.

Nr. 591 | 1929.

1. Domnului Profesor Iuliu Hălmăgean, la liceul de fete

2. Doamnei Mihulin, soția d-lui director al liceului de fete, Nicolae Mihulin.

Vă rugăm să binevoiți a primi cele mai alese mulțumiri pentru frumosul acoperemânt, pe care ați binevoit a-l dăruia sfintei Noastre Capele dela reședința Noastră.

Vă rugăm să binevoiți a tălmăci acest act de recunoștință tuturor celor cari au ținut să contribuie la înfrumusețarea Capelei dela Sf. Episcopie.

Bunul Dumnezeu să Vă dăruiască sănătate și viață lungă, iar dela Noi primiți binecuvântare erhlerească.

Arad, la 1 Februarie 1929.

† Grigorie. m. p.
episcop.

Troțchi, unul din cei mai mari bolșevici din Rusia s'a sculat împotriva așezării bolșevice de azi din țara sovietelor. Din pricina aceasta ceilalți conducători l'au trimis cu silla să stea într'un orașel din Asia. Aici el tot nu se astâmpăra și îndemna norodul să

se răscoale. De aceea l'au trimis peste graniță (l'au expulzat) în Turcia. Se crede că au făcut-o anume ca să facă și acolo revolte sau ca să fie omorât de bolșevicii ce trăesc ascunși în Turcia. În felul acesta voesc să se scape de el.

Scopul adevărat se va vedea mai târziu.

Hoț pedepsit Locuitorul Dumitru Dan s'a gândit să capete porumb fără bani. A luat un topor și un sac și s'a dus noaptea la pătutul gospodarului Teodor Hacina. A spart pătutul și a umplut sacul, dar, câinii, începând să hămăie, stăpânul casei cu ajutorul gardiștilor l'au prins și l'au plimbat cu sacul în spinare prin tot satul. Lau pus să strige cu glas tare: „Cel ce fură ca mine să pățească“. Bun e furtul dar e rău prins.

Reforma calendarului în S. H. S. Se anunță din Beograd: În SHS., ca în România, de mult încă a, pornit o acțiune pentru unificarea calendarului pentru a sărbători zilele mari laolaltă

Actualul ministru de culte, d. dr. T. Alaupovic e un partizan însuflețit al unificării calendarului. Dsa a conferat cu cercurile interesate în cauză și, în principiu, au căzut de acord, ca până la finea anului curent să desăvârșească unificarea calendarului, așa, că anul acesta, Crăciunul va fi sărbătărit, odată, de către pravoslavnicii și catolicii.

Guvernul va anunța unificarea calendarului printr'o proclamație, probabil la toamnă. Cercurile economice sunt, deasemenea, pentru unificarea calendarului. Noul calendar va fi lucrat de profesorul universitar d. dr. Milenkovic.

Băuturile otrăvite A făcut mare vâlvă în țară descoperirea băuturilor otrăvite. Și zi de zi se ivesc mereu noi nenorociri și morți din pricina acestora. Așa în vreme din urmă a murit tot din băutură otrăvită un funcționar cu numele Alex. Rădulescu. În Târgoviște a murit căpitanul Gh. S. Niculescu.

Cercetându-se cu deamănuntul, s'a descoperit un lanț întreg de otrăvitori. Astfel este fabricantul de rom și licheur Altersohn, care a stat în legătură cu Kohn și Schrader și Haimsohn. Apoi fabricantul Urbeanu și comerciantul Brat, precum și fabrica de spirt Bresson din București. Toți proprietarii au fost arestați.

Dupăce otrăvurile sunt împrăștiate în țara întreagă oamenii să nu mai bea spirt și rom și lichior, că este primejdie de moarte.

Cetiți și răspândiți revista „Fântâna Darurilor”. Recomandăm de nou tuturor intelectualilor noștri revista culturală creștină „Fântâna darurilor” A leșit și numărul 3 cu un bogat și admirabil cuprins. În uscăciunea și seceta ce stăpânește viața și scrisul nostru cel „cultural”, aceasta revistă scrisă de un grup de scriitori atrași la picioarele Crucii, în frunte cu părintele Toma Chiricuță — vine ca un adevărat dar ceresc.

Ea trebuie să între în casele tuturor intelectualilor noștri.

O pot ceti cu folos sufletesc și oamenii din popor, fiind scrisă într'o limbă destul de înțeleasă.

Costă 100 Lei anual (apare lunar) și se poate comanda pe adresa: București, strada Antim Nr. 29

Mulțumire publică.

Dl. Prefect Dr. Iustin Marșleu, a binevoit, a vota din fondul județan un ajutor de 10.000 lei, la renovarea bisericii din Prunișor. (Chertiș).

În numele credincioșilor de sub păstorirea mea, aduc vii mulțumiri Dlui Prefect pentru ajutorul primit, cât și pentru bunavoiență manifestată față de comuna noastră bisericască.

Prunișor, la 7 Februarie 1929.

A. Ionuțaș
paroh.

Rugare.

Rog respectuos — după așteptare de 15 luni — pe frații preoți din protopresb. Banat-Comloș, cari au primit dela P. C. S. păr, protopop broșura mea „Gh. Popa de Teiuș”, să binevoiască a o achita, eventual a mi-o restitui.

Deasemenea rog și pe păr. protopop să mă scuze că i-am cerut desfacerea alor 15 buc. din broșura amintită, mulțumindu-i pentru interesul manifestat.

Galșa, la 6 Februarie 1929.

Tr. Terebențiu,
preot

CONCURSE.

Conform rez. cons. 1776 | 928.

Se scrie concurs din oficiu cu termen de 30 de zile, dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala” pentru îndeplinirea postului de capelan

temporal (cu dreptul de succesiune) pe lângă veteranul paroh Augustin Mihulin din Șebîș, protopresbiteriatul Buteni.

Beneficiul: 1. Una jumătate din sesiunea parohială, constatătoare din 32 jug. cad. situată în opt locuri, având a se împăți fiecare loc. 2. Una jumătate din birui legal. 3. Jumătate din stolele legale. 4. Casa parohială rămâne în folosința parohului. 5. Eventuala întregire de salar dela stat, pe care parohia nu o garantează.

Parohia e de clasa primă, deci dela reflectanți se recere cvalificația corespunzătoare pentru clasa I.

Alesul va avea să predice în toată Duminica și sărbătoarea, să catehizeze la școlile unde va fi dispus, fără altă remunerațiune și se achite contribuția după beneficiul său.

Reflectanții își vor înainta cererea pentru acest post (adresată către comitetul par. din Șebîș) oficiului protoprezbiterial din Buteni, având a se prezenta în timpul concursului în sf. biserică din Șebîș, pentru ași arăta dexteritatea în rituale și oratoric.

Reflectanții din alte dieceze trebuie să adneze la cererea de concurs, învoirea P. S. Sale Episcopului diezean din Arad pentru a putea recurge la aceasta parohie.

Florlan Roxin, protopop.

—□—

1-3

Pentru îndeplinirea postului de capelan temporal cu drept de succesiune, pe lângă parohul Aureliu Cărăbașu din Vișșmort (protopresb. Birchiș) se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în organul oficios „Biserica și Școala”. Venitele înpreunate cu acest post sunt:

1. Jumătate din sesiunea parohială după starea ei de astăzi.

2. Jumătate din stolele legale.

3. Jumătate din dotațiunea parohului dela stat.

4. Parohia este de cl. III-a.

5. Alesul va predica regulat în sf. biserică și va catehiza fără remunerație specială în caz că se va înființa școală în comună și va plăti toate impozitele după beneficiul său.

6. Nefiind în comună casă parohială, de locuință se va îngrijii alesul capelan.

7. Reflectanții din alte eparhii, au să obțină învoirea Prea Sf. Sale Părintelui Episcop eparhial.

8. Competenții în termenul regulamentar au să

se prezintă în sf. biserică ort. rom. din Virișmort a-și arăta destoinicia în cele rituale și oratorie, iar concursurile adresate Consiliului parohial ort. rom. din Virișmort se vor înainta oficiului protopopesc ort. rom. din Birhiș.

Virișmort, la 13 Ianuarie 1929.

Consiliul parohial ort. rom.

În înțelegerea cu Traian Cibian, protolereu.

Pentru copie:

Traian Cibian,
protolereu

—o—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei I vacante din comuna Beregsău, se publică concurs cu termen de 30 zile, socotite dela prima apariție în organul diecezan „Biserica și Școala“

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Una sesie parohială constatătoare din câte 33 jughere pământ și $\frac{1}{2}$ jugh. cânepiște.
2. Birul parohial câte un kgr. grâu de fiecare jugh. pământ.
3. Stolele legale.
4. Intregirea dotației preoțești dela Stat.
5. Locuință în natură.

Preotul ales va predica totdeauna când va fi de serviciu în sf. biserică va suporta toate impozitele după venitul din parohie.

Va avea să catehizeze la școalele primare din loc, fără altă remunerație din partea comunei bisericăști.

Parohia fiind de clasa I. (primă), dela recurenți se cere cvalificațiunea regulamentară.

Cei doritori a competa la acest post se vor prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare, în sf. biserică din Beregsău, pentru a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorie, conformându-se strict §-ului 33 din Regulamentul pentru parohii, iar cererile însoțite de anexele necesare, adresate consiliului parohial din Beregsău, le vor înainta în termenul concursual oficiului protopopesc ort. român din Timișoara.

Cei din altă dieceză vor cere prealabil Binecuvântarea P. S. Sale Domnului Episcop diecezan, spre a putea recurge.

Beregsău, din ședința consiliului parohial ținută la 7 Ianuarie 1929.

Traian Golumba adm. par., președintele consiliului parohial m. p. Filip Doboș m. p. notar.

În înțelegere cu Dr. Patrachie Țiucra m. p. protopopul Timișorii.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea parohiei II. vacante din comuna Beregsău, se publică concurs cu termen de 30 zile, socotite dela prima apariție în organul diecezan „Biserica și Școala“,

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Una sesie parohială constătoare din câte 33 jughere pământ și $\frac{1}{2}$ jugh. cânepiște.
2. Birul parohial câte un kgr. grâu de fiecare jugh. pământ.
3. Stolele legale.
4. Intregirea dotației preoțești dela Stat.
5. Locuință în natură.

Preotul ales va predica totdeauna când va fi de serviciu în sf. biserică va suporta toate impozitele după venitul din parohie.

Va avea să catehizeze la școalele primare, fără altă remunerație din partea comunei bisericăști.

Parohia fiind de clasa I. (primă), dela recurenți se cere cvalificațiunea regulamentară.

Cei doritori a competa la acest post se vor prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare, în sf. biserică din Beregsău, pentru a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorie, conformându-se strict dispozițiilor §-ului 33 din Regulamentul pentru parohii, iar cererile însoțite de anexele necesare, adresate consiliului parohial din Beregsău, le vor înainta în termenul concursual oficiului protopopesc ort. român din Timișoara.

Cei din altă dieceză vor cere prealabil Binecuvântarea P. S. Sale Domnului Episcop diecezan, spre a putea recurge.

Beregsău, din ședința consiliului parohial ținută la 7 Ianuarie 1929

Traian Golumba adm. par., președintele consiliului parohial m. p. Filip Doboș m. p. notar.

În înțelegere cu Dr. Patrachie Țiucra m. p. protopopul Timișorii.

—□—

3—3

Redactor responsabil: SIMION STANA.